

2835

1090

۲۴

باقی

www.ketab.ir

سرشناسه: فرهادی نیا، محمد صادق،

عنوان: راهنمای مدیریت تعارض انسان و گوشتخواران بزرگ در ایران

تکرار نام پدیدآور: مولفین محمدصادق فرهادی نیا، احسان محمدی مقانکی؛ با همکاری بهرنگ اکرامی، محبوبه

شیرخورشیدی؛ تصویرگر نگار فاضلی

مشخصات نشر: قم: فانوس اندیشه، [باهمکاری] تهران، سازمان محیط زیست، ۱۳۹۸-

مشخصات ظاهری: ۳۲۴ ص. مصور (رنگی)

978-600-8364-55-9

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: اثر حاضر به سفارش معاونت محیط طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط زیست نگارش شده است.

موضوع: انسان و حیوان

موضوع: حیوان های وحشی - ایران

موضوع: حیوان های گوشت خوار - ایران

موضوع: انسان - رفتار - حیوانات - راهنمای آموزش

موضوع: انسان - رفتار - مدیریت - راهنمای آموزش

موضوع: انسان - تاثیر بر حیوان های گوشت خوار

موضوع: حقوق حیوانات

موضوع: حمایت حیوان ها - قوانین و مقررات

شناسه افزوده: محمدی مقانکی، احسان

شناسه افزوده: اکرمی، بهرنگ

شناسه افزوده: شیرخورشیدی، محبوبه

شناسه افزوده: فاضلی، نگار، تصویرگر

شناسه افزوده: سازمان حفاظت محیط زیست، معاونت محیط طبیعی و تنوع زیستی

شناسه افزوده: سازمان حفاظت محیط زیست

رده بندی کنگره: ۴ ر ۲، ۱۳۹۸، QL ۳۲۹/ف

رده بندی دیویی: ۵۹۱/۹۵۵۷

شماره کتابخانه ملی: ۵۱۲۶۵۱۸

سازمان حفاظت محیط زیست

شناسنامه کتاب

عنوان: راهنمای مدیریت تعارض انسان و گوشت خواران بزرگ در ایران
نویسندگان: محمدصادق فرهادی نیا، احسان محمدی مقانکی و بهرنگ اکرامی

تصویرگر: نکر فاضلی

موسسه: (فصل ۵ و ۷) - محبوبه شیرخورشیدی

ویراستار ادبی: افسانه طباطبایی

صفحه آرا: حمیدرضا میرزاده

طراح جلد: علی باقری

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: انتشارات فانوس اندیشه

صاحب امتیاز: سازمان حفاظت محیط زیست

چاپ: باقری / قم

ناظر فنی: سید حمیدرضا موسوی و محمد رضا عابدی

ناظر اجرایی: علی اصغر زالی

عکاسان روی جلد: حسین اصلاحی (عکس پلنگ) و کامیل قاسمی (عکس خرس)

تمامی حقوق مالکیت مادی و معنوی اثر و سایر مستندات آن متعلق به سازمان حفاظت محیط زیست است. استفاده از تصاویر این کتاب، نیازمند اجازه عکاسان آنها می باشد. این کتاب با حمایت مالی سازمان حفاظت محیط زیست منتشر شده است.

تقدیم به

زیست‌شناسان حفاظت و دام‌پزشکان حیات وحش جوان کشور

که هر روز بیش از گذشته، در کنار همه ناملایمات، با عشق و دانش برای حفظ و
اتقای حیات وحش ایران تلاش می‌کنند.

محمدصادق فرهادی نیا

احسان محمدی مقانکی

بهرنگ اکرامی

فهرست مطالب

۱.....	سخن اول
۲.....	پیش‌گفتار.....
۳.....	مقدمه نویسندگان
۹.....	فصل اول: مقدمه
۱۰.....	پیشینه و مفاهیم
۱۴.....	رویکرد و مخاطبان این راهنما.....
۱۵.....	روش استفاده از این راهنما
۱۹.....	رعایت قانون و مقررات در کنار تعامل با مردم خسارت دیده
۲۱.....	فصل دوم: پلنگ ایرانی
۲۲.....	مقدمه
۲۳.....	بخش نخست: ریخت‌شناسی و بوم‌شناسی پلنگ
۲۳.....	ریخت‌شناسی و مشخصات ظاهری
۲۴.....	زیستگاه، پراکنش جغرافیایی و جمعیت
۲۵.....	عادت‌های غذایی
۲۷.....	ساختار و رفتار اجتماعی
۳۱.....	گونه‌هایی که ممکن است با پلنگ اشتباه شوند
۳۵.....	بخش دوم: پرسش‌های رایج درباره پلنگ
۴۳.....	بخش سوم: پیشگیری تعارض با پلنگ
۴۳.....	۱. آگاهی‌رسانی به مردم
۴۳.....	۲. از بین بردن عوامل جذب کننده پلنگ
۴۴.....	۳. نقش چوپانان
۴۴.....	۴. سگ‌های نگهبان گله
۴۵.....	۵. حضور الاغ به عنوان محافظ
۴۵.....	۶. ایجاد مانع و حصار
۴۷.....	۷. استفاده از گردن‌بند محافظ دام و سگ
۴۸.....	بخش چهارم: مدیریت تعارض با پلنگ
۴۹.....	شناسایی جانور عامل تعارض
۵۷.....	انواع تعارض با پلنگ و اقدام‌های لازم

۶۷	حذف پلنگ از جمعیت
۷۹	فصل سوم: خرس قهوه‌ای
۸۰	مقدمه
۸۰	بخش نخست: زیست‌شناسی و بوم‌شناسی خرس قهوه‌ای
۸۰	ریخت‌شناسی و ویژگی‌های ظاهری
۸۴	زیستگاه، پراکنش جغرافیایی و جمعیت
۸۵	عادات‌های غذایی
۸۷	ساختار و رفتار اجتماعی
۹۱	گونه‌هایی که ممکن است با خرس قهوه‌ای اشتباه گرفته شوند
۹۲	بخش دوم: پیش‌ش‌های رایج درباره‌ی خرس قهوه‌ای
۹۵	بخش سوم: مواجهه با خرس در طبیعت
۹۵	برخورد خرس قهوه‌ای و انسان
۹۶	تفاوت مشاهده، رویارویی و حمله با یکدیگر چیست؟
۱۰۳	بایدها و نبایدها در برخورد با خرس قهوه‌ای
۱۰۸	گردشگران در زیستگاه خرس
۱۱۰	بخش چهارم: پیشگیری تعارض با خرس قهوه‌ای
۱۱۲	منبع شماره ۱: زباله‌های انسان
۱۱۲	منبع شماره ۲: دام اهلی
۱۱۴	منبع شماره ۳: کندوهای عسل
۱۱۸	منبع شماره ۴: درختان میوه
۱۲۰	بخش پنجم: مدیریت تعارض با خرس قهوه‌ای
۱۲۰	شناسایی جانور عامل تعارض
۱۲۳	حذف خرس قهوه‌ای از جمعیت
۱۳۵	فصل چهارم: گرگ
۱۳۶	مقدمه
۱۳۶	بخش نخست: زیست‌شناسی و بوم‌شناسی گرگ
۱۳۷	ریخت‌شناسی و مشخصات ظاهری
۱۴۲	زیستگاه، پراکنش جغرافیایی و جمعیت
۱۴۳	عادات‌های غذایی
۱۴۷	ساختار و رفتار اجتماعی

۱۵۰	گونه‌هایی که ممکن است با گرگ اشتباه شوند
۱۵۳	بخش دوم: پرسش‌های رایج درباره گرگ
۱۵۹	بخش سوم: پیشگیری تعارض با گرگ
۱۶۰	۱. اطلاع‌رسانی به مردم
۱۶۰	۲. از بین بردن عوامل جذب کننده
۱۶۱	۳. سگ‌های محافظ گله
۱۶۳	۴. ایجاد مانع و حصار
۱۶۶	۵. افزایش مراقبت در زیستگاه‌های حساس یا زمان‌های پرخطر
۱۶۸	۶. مدیریت ترکیب و اندازه گله
۱۶۹	۷. نقش چوپانان
۱۷۱	۸. پیش‌بینی
۱۷۱	۹. خودداری از پرورش زادگان دورگه با گرگ
۱۷۲	۱۱. مشروط کردن معکوس
۱۷۳	بخش چهارم: مدیریت تعارض با گرگ
۱۷۳	انواع زمینه‌های تعارض گرگ و انسان
۱۹۱	فصل پنجم: جبران خسارت حمله دهشت‌خواران
۱۹۲	مقدمه
۱۹۲	روش‌های جبران خسارت حمله گوشت‌خواران در دنیا
۱۹۲	الف) جبران مستقیم خسارت
۱۹۳	ب) جبران غیرمستقیم خسارت
۱۹۴	پ) بیمه
۱۹۴	روش‌های جبران خسارت حمله گوشت‌خواران در ایران
۱۹۵	پرداخت خسارت توسط سازمان حفاظت محیط زیست
۱۹۶	دستورالعمل جبران خسارت حمله پلنگ و گرگ توسط شرکت بیمه
۱۹۷	فصل ششم: اصول اولیه طب اورژانس دام‌پزشکی و مقیدسازی
۱۹۸	علائم حیاتی
۱۹۸	۱. ضریان قلب
۱۹۹	۲. نبض و قدرت آن
۱۹۹	۳. تنفس
۱۹۹	۴. دمای بدن

۲۰۰	مرگ جانور
۲۰۰	اقدامات اورژانسی برای جلوگیری از مرگ
۲۰۱	خون ریزی در جانوران
۲۰۱	روش های کنترل خون ریزی در جانوران
۲۰۲	مهار و مقیدسازی گوشت خواران
۲۰۲	دارت
۲۰۳	انواع روش های مقیدسازی و بیهوشی
۲۰۷	منابع
۲۱۱	فصل هفتم: پیوست ها
۲۱۲	پیوست شماره ۱:
۲۱۲	انواع بازدارنده های بیضکی از تعارض با گوشت خواران
۲۱۵	پیوست شماره ۲: صندوق حمل و نقل گوشت خواران
۲۱۹	پیوست شماره ۳: روش های تعیین سن پلنگ براساس شرایط دندانی
۲۲۲	پیوست شماره ۴: ده نکته که توجه به آنها برای مدیریت بهتر تعارض ضروری است
۲۲۴	پیوست شماره ۵: چگونه با رسانه ها برخورد کنیم؟
۲۲۷	درباره نویسندگان

«تعارض میان انسان و گوشت خواران بزرگ روایتی همیشگی در سراسر تاریخ بشر است. هم چنان که جمعیت انسان رشد می کند، فشار فزاینده ای بر جمعیت های گوشت خواران وارد می آید. شناخت صحیح از روند و الگوهای این تعارض می تواند توانایی ما را در کاهش آن و مدیریت بهره برداری از منابع طبیعی افزایش دهد و بقای گوشت خواران را در جهانی که به طور روزافزون مغلوب نیازها و آمال گونه ای به نام انسان می شود، تضمین نماید.»

Loveridge et al. (2010) Biology and Conservation of Wild Felids, Oxford University Press

«در شرایط بروز تعارض [میان انسان و حیات وحش]، نمی توان تنها با یک رویکرد به آن پاسخ داد. مدیریت تعارض نیازمند تلفیق رویکردهای مفهومی مختلفی است که علوم طبیعی و اجتماعی و نیز انسان شناسی آن ها را توسعه داده اند. اگر بخواهیم عمیق و ریشه ای نگاه کنیم، مدیریت تعارض عبارت است از رویه رو کردن دست اندرکاران مختلف با یکدیگر تا درباره راهکارهای پذیرفتنی بحث و مذاکره کنند.»

Redpath et al. (2013) Trends in Ecology & Evolution 28(2):100–109.